

ZPRAVODAJ Veverská Bítýška

PROSINEC 2023

Vážení spoluobčané, sousedé,
v úvodních řádcích posledního letošního Zpravodaje Vás všechny srdečně zdravím a přeji Vám, aby závěr roku byl pro Vás časem míru a pohody.

Adventní doba je tradičně spojena s přípravami nejkrásnějších svátků v roce. Uklízíme a zdobíme naše domovy, chystáme radosti našim blízkým a těšíme se na Štědrý den. Návštěva adventního koncertu nás naladí na blížící se sváteční období a nesmíme zapomenout ani na trhy s pravou vánoční atmosférou.

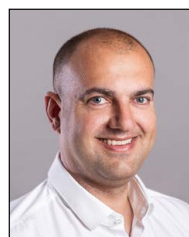
Je však důležité nezapomínat na skutečnou podstatu adventu a Vánoc. Je to čas, který máme strávit s milovanými lidmi, čas pro naše nejbližší. I tvar adventního věnce nám symbolizuje koloběh života a také to, že největší hodnotou jsou chvíle strávené v kruhu rodiny a přátel.

Na konci listopadu byly spuštěny nové webové stránky našeho města. Nyní již na jednoduše zapamatovatelné adrese www.veverskabityska.cz. Na tomto místě bych rád poděkoval panu Vladimíru Konopáčovi, který nám tuto doménu daroval.

Od minulého Zpravodaje proběhla dvě zasedání zastupitelstva. Zápisy z nich si můžete prohlédnout na www.veverskabityska.cz/urad/zastupitelstvo-mesta/zapisy-zasedani-zastupitelstva/ (odkaz v QR kódu). Jedná se o zápisy číslo 5 a 6.

Vážení sousedé, přeji Vám klidné prožití času vánočního a všechno nejlepší v novém roce. Velmi si vážím Vaší přízně a pochval, které od vás dostávám. Je to pro mě nesmírně zavazující a dává mi to sílu do další práce. Budu se na Vás všechny těšit při příležitosti mnoha kulturních, společenských a sportovních akcí, které pro Vás chystáme.

S přáním všeho dobrého
Ing. Lukáš Zavadil, starosta

První adventní neděli jsme společně s dětmi rozsvítili vánoční strom.

Tradice betlémů

> strana 10

Na soutoku: Karolína Miková

> strana 17

Ostrov tajgy v Sokolí

> strana 20

Oprava komunikace v koncové části ulice M. Kudeříkové

V průběhu října proběhla obnova účelové komunikace v koncové části M. Kudeříkové. Dodavatel byl vysoutěžen ve výběrovém řízení a stala se jím firma Miloš Soukup. S touto firmou máme již z dřívějšíka velice kladné zkušenosti, tato obnova byla jejich čtvrtou akcí ve Veverské Bítýšce.

Při obnově komunikace na ulici M. Kudeříkové bylo navíc vydlážděno nové místo na kontejnerové stání a přidány informační cedule ohledně sběrného místa na popelnice, které dříve stávaly v zatáčce. Občanům byly rovněž upraveny sjezdy k nemovitostem, které respektují novou výšku vozovky.

Ing. Lukáš Zavadil

KASTRACE KOČEK

Zákonnou povinností obce je postarat se o toulavé nebo opuštěné zvíře a poskytnout mu náležitou péči. Nečinnost obce může docházet k porušení občanského zákoníku, veterinárního zákona nebo zákona proti týrání.

Vzhledem k situaci v problematice toulavých koček v ČR jsme se rozhodli přistoupit k preventivnímu opatření v podobě integrace kastračního programu v našem městě. Program cílí na prevenci formou osvěty, ale také nabízí řešení v podobě kastrací.

Obec bude hradit náklady spojené s kastracemi **prokazatelně toulavých** koček.

Podmínkou příspěvku je vyplněná žádost na webu www.obcekastruji.cz (přes některého z partnerských veterinářů), který provozuje organizace KasProCats – kastrační program, z.s., jež pro obec tuto službu zajišťuje. V našem případě se jedná o místní veterinářku MVDr. Irenu Packovou.

Pro komplexní informace můžete také navštívit stránku www.kasprocats.cz, kde se dozvíte veškeré odborné informace na téma toulavých koček a kastrací. Rovněž můžete využít telefonický kontakt, na kterém vám budou zodpovězeny všechny vaše dotazy: 776 192 783.

O kastraci můžete požádat zde: www.obcekastruji.cz.

Se spolkem KasProCats uzavřelo naše město Dohodu o poskytování služeb týkajících se zprostředkování kastrací prokazatelně toulavých koček.

Vše výše uvedené se týká toulavých koček a regulace jejich počtu je v konečném důsledku zákonnou povinností města.

Nad rámec povinností může město poskytovat i motivační příspěvek na kastraci koček domácích, tj. koček, které mají své majitele. Pravidla pro poskytování motivačních příspěvků navrhnu na projednání zastupitelstvem města, a to na nejbližším zasedání, které se bude konat ještě letos v prosinci. O jejich případném schválení, včetně podrobných podmínek vás budeme informovat na webových stránkách obce www.veverskabityska.cz.

Jaké jsou důvody pro zavedení motivačního příspěvku na kastraci koček?

Snížení populace koček: přemnožení koček má negativní dopad na jejich zdraví a pohodu. Nepříznivé podmínky, nedostatek potravy a vody a zvýšená pravděpodobnost nemocí jsou pouze některé z problémů, kterým čelí příliš mnoho nechtěných koťat. Kastrace pomáhá snížit populaci koček (kočky mají 1–12 koťat ve vrhu a až 4 vrhy ročně) a zabraňuje tak vzniku dalších nežádoucích potomků.

Ochrana životního prostředí: přemnožení koček může mít negativní dopad na životní prostředí. Kočky jsou přirozenými predátory a v nadměrném počtu mohou ohrozit místní populaci ptáků a drobných savců. Omezení počtu koček skrze kastraci přispívá k zachování ekologické rovnováhy.

Ing. Lukáš Zavadil

Historie povodní ve Veverské Bítýšce a aktuální opatření

První zaznamenaná katastrofa sahá do roku 1747, když výbuch způsobený Moravskou osvobozenou armádou rozerval hráz Vlkovského rybníka. Následná přívalová vlna zaplavila naše město téměř dvoumetrovou vodní hladinou.

Povodeň v roce 2006, jedna z nejvýraznějších v novodobé historii, svědčí o síle a náhlosti přírodních katastrof. Po teplotním zlomu, kdy se sněhová pokrývka rychle rozpustila a přidal se i déšť, hladina Svatky vzrostla na nevídanou úroveň. Tato událost zanechala ve městě hluboké stopy svou vodou zaplavující sklepy domů, rekreační objekty a dokonce sportovní areál.

Dokumentace města však nezaznamenává pouze škody, ale i odvážné reakce místních občanů. Dobrovolní hasiči a dobrovolníci stavěli ochranné hráze a snažili se minimalizovat škody. Tyto události jsou pečlivě zaznamenány v povodňové knize města, která slouží jako svědectví.

Pro včasné varování obyvatelstva se používá všech dostupných komunikačních kanálů, především místního rozhlasu. Ten bohužel nepokrývá celou oblast Veverské Bítýšky a v mnoha částech, které jsou z pohledu povodní nejvíce ohrožené (bezprostřední okolí Bílého potoka a řeky Svatky) chybí. Ve zbývajícím čas-

ti Veverské Bítýšky je bohužel rozhlas již historický a poruchový.

Rozhodli jsme se tedy pro kompletní rekonstrukci a rozšíření místní rozhlasové sítě, a to za pomoci dotace z Evropských fondů. Pro schválení dotace bylo nutné detailně doložit veškeré záznamy o povodních.

Konkrétně jsme museli poskytnout veškeré písemné záznamy ze Zpravodajů a kroniky, zprávy o zásahu hasičů, pojistné události a zápisy z jednání zastupitelstva. Dále veškerou dostupnou fotodokumentaci.

S touto mravenčí a mnohdy až detektivní prací nám velice pomohla naše kronikářka, paní Ilona Coufalová. Paní Coufalové se kromě zápisů z kroniky podařilo sehnat velké množství historické fotodokumentace, kterou jí ochotně dodali naši spoluobčané. Na tomto místě bych rád poděkoval paní Coufalové a všem občanům, kteří vyhledali a poskytli fotodokumentaci.

Díky tomu jsme mohli nechat zpracovat projekt na obnovu rozhlasové sítě, která bude sloužit nejen jako komunikační prostředek, ale i jako systém včasného varování. Tento systém má za úkol informovat obyvatele o hrozbě včas, aby mohli podniknout nezbytné kroky k ochraně životů a majetku.

Ing. Lukáš Zavadil

Povodně 1940

Povodně 1941

Povodně 2006

Hydrologická stanice v Bítýšce je nejstarší na Svatce

*„Na břehu řeky Svatky kvete rozrazil,
na břehu řeky Svatky roste nízká tráva...“
Vítězslav Nezval*

Řeku hlídají na Nábřežní ulici s krátkými přestávkami už 128 let.

Řeka Svatka je největším přítokem Dyje a třetím nejvodnějším tokem v povodí Moravy. Pramení ve Žďárských vrších na úbočí Křivého javoru v nadmořské výšce 760 m a ústí zleva do Dyje ve střední nádrži Nové Mlýny v nadmořské výšce 170 metrů. Délka toku Svatky je 173,9 km a plocha povodí 7 118,7 km². Povodně způsobené nejen uvedenou řekou se vyskytovaly v historii odedávna. Není tomu jinak ani v současnosti a s velkou pravděpodobností lze jejich výskyt očekávat i v budoucnu. Hrozbu povodní připomněly povodně v červenci 1997 a na přelomu března a dubna 2006. Pokud půjdeme hlouběji do historie extrémních vodních stavů Svatky, najdeme v literatuře zmínku o povodni, která postihla Brno v roce 1257. Jde o popis letní bleskové povodně při bouři: „Náhle vznikla obrovská povodeň z průtrže mračen u města

Brna, 6 mil země se stromy a staveními bylo zničeno, a co je politováníhodnější, přes tisíc osob zahynulo.“

Původní stanice byla v provozu do roku 1958. Foto: archiv ČHMÚ Brno

Stávající vodoměrná stanice na pravém břehu Svatky v ulici Nábřeží

Snahy o měření změn vodní hladiny a zavedení výstražného systému se začaly v českých zemích projevovat od středověku. Nejznámějším příkladem je pražský „Bradáč“, kamenný reliéf hlavy vousatého muže vsazený původně do oblouku někdejšího Juditina mostu. Sloužil jako vodoměrná značka – znamení příchodu velké vody. Pokud se hladina Vltavy přiblížila k jeho vousům, bylo třeba Staré Město opustit. Jak běžel čas, způsoby měření a prognóz se zdokonalovaly. Velkým přínosem bylo vybudování stanic vybavených měrnou latí a později limnigrafem, přístrojem, který nepřetržitě zaznamenává vodní stav.

Vraťme se k řece Svatce. Měřicí stanice od pramene po Veverskou Bítýšku jsou v Borovnici (založena v roce 1914), Jimramově (1953), Dalečíně (1949), Víru (1905), Předklášteří (1908), Tišnově (1930) a Veverské Bítýšce, kde se vodní stavy měří již od roku 1895. Původní stanice stávala v dnešní ulici Nábřeží, asi 30 metrů od mostu, a do provozu byla uvedena 16. července uvedeného roku. Měření se ujal stolař Tomáš Mytýzek. Zpočátku jeho záslužná práce narážela na řadu úskalí. Už v srpnu 1895 odeslal hlášení: „*Oznamuji, že k vůli rekonstrukci mostu musí být měřítko na nějaký čas odklizeno a žádné případnější místo k prozatímnímu usazení není – avšak důležitější změny na řece i nadále budu zaznamenávat, dokud zase měřítko definitivně se nepředělá.*“ Dodejme, že tehdejší měřicí stanice byly opatřeny pouze vodočetnou latí s vyznačenými dílky (metry, decimetry a centimetry). Limnigrafy – přístroje, které registrují změny vodních stavů v časovém sledu – byly zavedeny později, nicméně zděný „domeček“ pro umístění přístroje byl v Bítýšce postaven už v roce 1897. Kdy byl vybaven limnigrafem, se nám nepodařilo zjistit (Povodí Moravy s. p. ani Český hydrometeorologický ústav požadovanou informaci nesdělil.).

V prosinci 1895 pan Mytýzek sděluje, že vodoměrná latě je opět na svém místě. Jeho další výkazy se dochovaly v české a německé verzi. Často zmiňuje „(...) zastavení strouhy od mlýna či od papírny.“ Dodává, že „*Při velkém suchu v srpnu 1904 byla řeka i potok několikrát denně zastaveny k vůli nadržení vody u mlýnů.*“ Ve výkazu za říjen 1909 je uvedena žádost o změnu pozorovatele. „*Dovolují si prositi, abych pozorovatelství odevzdati*

mohl svému bratru Antonínu Mytýzkovi, který bydlí blízko místa pozorovacího a jest úplně spolehlivý. Já jsem se odstěhoval poněkud dále, proto pozorování již nemám tak příhodné.“ V únoru 1913 byla pozorování dočasně přerušena. Obnovil je v prosinci 1926 Josef Heyer, který zaznamenával vodní stavy v termínech 7, 12 a 17 hodin. V té době už měl k dispozici limnigraf. Pozorovatele Heyera vystřídal Bedřich Kuchynka, který navíc denně zapisoval také počasí a Státnímu hydrografickému oddělení v Brně zasílal pravidelná sdělení. Na měření Bedřicha Kuchyňky navázala Anastazie Kuchynková. Dalším pozorovatelem se stal František Dvořák, který odečet prováděl od února 1943 nepravidelně v ranních a dopoledních hodinách. Od 26. dubna do 9. května 1945 došlo k přerušování: „*Pro stálé ostřelování neobsluhováno.*“ Postupně se dostáváme k pozorovatelům rodiny Dundáčků. Paní Věra Dundáčková převzala měření v prosinci 1977. „*Druhého února 1985 ve 22 hodin byl maximální kulminační stav 326 cm způsoben ledovou bariérou,*“ vybíráme příklad z jejích záznamů. Současná stanice je automatická, kontrolovaná pracovníky Povodí Moravy s. p. Zbývá alespoň zběžně popsat princip limnigrafu. Přístroj monitoruje kolísání hladiny v šachtě pod budkou, které přenáší plovák na zapisovací zařízení v budce (domečku). Hladina vody v šachtě je spojena s hladinou vody v řece, a je tedy ve stejné výšce. Z vodního stavu (výšky hladiny v centimetrech) lze určit průtok vody v krychlových metrech za sekundu. Ještě nedávno stanice využívala přístroj s mechanickým zápisem, v současnosti je používán automatický přístroj s elektronickým záznamem a dálkovým přenosem naměřených dat. Pokud vás zajímá

Součástí stanice je vodoměrná latě. V čase pořízení fotografie (23. 9. 2023) byla úroveň hladiny 122 cm

výška hladiny řeky v našem městě, stačí se mrknout na internet. Po zadání hesla *Veverská Bítýška – Hlásná a předpovědní povodňová služba* zjistíte nejen výšku hladiny, ale i průtok, teplotu vody nebo zda se blíží nějaký stupeň povodňové aktivity.

Závěrem se ještě zmíníme o tzv. „stoleté vodě“. Obecně je rozšířeno mínění, že jde o povodeň, která se objevuje jednou za sto let. To je omyl, neboť není jisté, že se „stoletá voda“ během jednoho století dostaví. Statistiky ukazují, že jde o pravděpodobnost a ta je u stoleté vody 63 %. Bez podrobnějších znalostí statistiky a teorie pravděpodobností to vypadá podivně, nicméně věřte, že dvousetletá voda přichází s pravděpodobností vyšší, a to 86 %. Obecně platí úměra čím delší období, tím větší pravděpodobnost výskytu. Kdy se tak stane, není možné dlouhodobě předpovědět.

Radoslav Patočka, Vlastimil Valášek

Sto třicet seniorů besedovalo s vedením města

V pátek 20. října proběhlo v našem kulturním domě odpolední přátelské setkání seniorů s vedením radnice. Zúčastnilo se jej 130 bítýšských seniorů, za vedení města pak pan starosta Lukáš Zavadil, pan místostarosta Pavel Novotný a paní zastupitelka Pavla Krystková. Několik seniorů, kterým už nohy dobře neslouží, bylo po předchozí domluvě dovezeno a pak i odvezeno autem.

Setkání proběhlo formou besedy. Na úvod pan starosta poreferoval o věcech, které se v poslední době v obci udály, a o těch, které se plánují. Krátce ho doplnil i pan místostarosta a paní zastupitelka. Na to pak hned navázala diskuze s občany, kteří předávali zástupcům radnice svoje postřehy a návrhy. Stojí za to některé jako příklad zmínit.

- Někteří senioři projevili zájem o pravidelný svoz velkoobjemového odpadu (po vzoru Lažánek).
- Také by se prý hodil kontejner na drobný elektroodpad.
- Lidé také pozitivně kvitovali postupnou instalaci nových košů a navíc požadují výměnu některých starých bezsáčkových košů za nové se sáčky.
- Speciální přání směřovalo na doplnění laviček na autobusové zastávky na ulici Hvozdecká.
- Také mnohé z vás trápí nepořádek u Hrušky, bohužel však jde o soukromý pozemek.
- Jedna paní si přála zařídit stojan na kola u hřbitova.

Na všech uvedených podnětech, ale i dalších, které zazněly, se pokusíme postupně zapracovat.

Ing. Lukáš Zvadil

VÍTÁNÍ OBČÁNKŮ

Dne 14. října 2023 jsme opět připravili malou slavnost Vítání občánků. Přivítali jsme do našeho města děti narozené od dubna do července 2023. Přivítali jsme: Natálii Hyttychovou, Barboru Polákovou, Filipa Vildomce, Artura Pišťáčka, Jakuba Míška, Sáru Boleslavovou, Tomáše Svobodu, Marka Ludka Rozkošného a Alici Látalovou.

Děti dostaly dárek od města Veverská Bítýška – knížku *Veverská Bítýška slovem a pohledem* s věnováním a dětské oblečení. Své dárky pro děti pravidelně dodává společnost HARTMANN – RICO, on-line obchod BeYou.cz a MC Oříšek, z.s. Všem sponzorům město Veverská Bítýška děkuje.

Anežka Dvořáková

Městská knihovna

Poslední měsíc byl v naší bítýšské knihovně opravdu pestrý. Postupně nás navštívily všechny děti z chudčické základní školy, dozvěděly se, kdy a jak si mohou v knihovně půjčit knihu, povídali jsme si o ptáčcích a jako bonus si žáčci pomazlili dva zakrslé králíčky.

Králíčky svojí návštěvou knihovnu poctili také o podzimních prázdninách, děti, které přišly s rodiči, si poslechly pohádku a dozvěděly se, jak o králíčky pečovat.

První listopadový pátek patřil paní spisovatelce Blance Hoškové, která si pro čtenáře naší knihovny připravila besedu o svých knihách. Ač se nás sešlo pouze pět, byl to příjemně strávený páteční podvečer.

Ráda bych hlavně dětské čtenáře informovala, že osmého prosince končí soutěž Lovci perel, která opět odstartuje v novém roce. 15. prosince budou na internetu a v knihovně vyvěšeny výsledky a první tři soutěžící získají zaslouženou odměnu. Na všechny, kteří soutěžili, ale neumístili se, čeká sladké překvapení.

Další rok už nám končí a ten nový 2024 nám hned v začátku přinese několik akcí. V pátek 16. února 2024 se můžete těšit na přednášku s rodilým kameramanem přírody – Lukášem Pichem. Ve čtvrtek 14. března k nám zavítá cestovatel pan Michal Štěpánek a bude nám povídat o Gruzii. A konečně 22. března se uskuteční již druhý ročník Noci s Andersenem.

Všechny podrobnosti budou zavčas umístěny na web i facebook knihovny, taktéž i na nástěnkou města.

Sabina Hofmanová

Čtení s Blankou Hoškovou

Čtení s králíčky

Návštěva ze ZŠ Chudčice v městské knihovně

1. posezení u cimbálu a košť vín

v sobotu 18. listopadu kulturní dům ožil lidovými písněmi a hovorem. Město Veverská Bítýška ve spolupráci se spolkem Krojovaní Veverská Bítýška, z. s., zorganizovalo první posezení u cimbálu zpestřené koštěm vín. Ve čtyři hodiny odpoledne spustila cimbálová muzika Pajtáš první, tematicky laděnou sérii písní o víně a pití. Následovaly série taneční i poslechové. V pauze návštěvníci shlédli slovenský tanec karička v autorské úpravě děvčat z bítýšské chasy, zájemci se také pod vedením zkušeného tanečního páru mohli naučit tanec vrtěná.

Ke košťování bylo připraveno celkem 35 vzorků ze 7 vinařství. Ochutnat jste mohli vína od malého vinaře, z biovinařství, z hroznů pocházejících z historické vinice či od mladých vinařů, kteří zkoušejí nové technologie a moderní postupy. V nabídce převažovala vína bílá, ale nechyběla ani vína růžová, červená či perlivá, suchá i sladká, a proto si snad každý přišel na své. Odpoledne uběhlo v přátelském hovoru a s písničkou na rtech. Roky příští ukážou, jestli se podařilo založit novou tradici setkávání nad sklenkou dobrého vína. Třeba ano.

Krojovaní Veverská Bítýška, z. s.

Máme 3D tiskárnu

V květnu 2023 jsme se zaregistrovali do programu Průša pro školy, v jehož rámci jsme měli možnost získat 3D tiskárnu. V hodinách informatiky se žáci 7. a 8. ročníku připravovali na vytváření projektu. Po prvních pokusech začali vytvářet svoje vlastní modely. Tiskárnu jsme měli příslibenou v září. Z technických důvodů se k nám dostala na konci října. A už ji máme poskládanou a můžeme začít tisknout. Využijeme ji k tvorbě vlastních medailí a ocenění v soutěžích, upomínkových předmětů a pomůcek do vyučování.

Adaptační pobyt šestých ročníků

V prvním říjnovém týdnu se postupně vydaly naše třídy šestých ročníků do Brumova, kde se zúčastnily adaptačního kurzu. Program byl na místě zajištěn zkušenými animátory, kteří se dětem věnovali od první chvíle. Sociální hry všeho druhu probíhaly již po cestě do místa ubytování. Program byl nabitý aktivitami, ve kterých prohlubovaly děti poznávání třídního kolektivu, třídního učitele i sebe sama. Umět se domluvit, začít spolupracovat, dodržovat nastavená pravidla a pochopit, co je cílem hry, bylo náplní obou dní – čtvrtečního odpoledne i pátečního dopoledne. O děti bylo ze strany animátorů velice dobře postaráno včetně chutného jídla. Na příští rok je naplánována stejná akce pro další šesté ročníky.

Projekt Pochop přírodu

Ve čtvrtek, 2. 11. 2023, se žáci celého prvního stupně zúčastnili projektového dne Pochop přírodu. Z různých koutů Česka k nám do školy přijeli lektoři s rozmanitými programy, a hlavně živými zvířaty. Byli jsme doslova okouzlení nádhernými sovami od kulíška nejmenšího po výra velkého, sokolník nám ukázal i sovy za letu a při výcviku. Na Ostrůvku na nás zase pro změnu čekala jedenáctičlenná skupina sibiřských a aljašských husky. Pan Tomáš nám přiblížil vývoj a historii mushingu, tedy psích spřežení. Nakonec jsme si pejsky mohli pohladit a pomazlit se s nimi, byli velmi přátelští. V tělocvičně na nás zase čekala ochočená liška Coco, dozvěděli jsme se

plno zajímavostí o této šelmě a pro některé to byl ojedinělý zážitek vidět takto zblízka toto divoké zvíře. Posledním programem bylo povídání o mravencích. Děti si mohly prohlédnout živou kolonii mravenců a systém celého mraveniště. Program se povedl a budeme se těšit třeba příští rok na další zajímavé projekty se zvířátky.

Finanční gramotnost jako nový předmět

Od září 2023 se na naší škole začal vyučovat samostatný předmět finanční gramotnost. Předmět je určen pro žáky 9. tříd. Jeho cílem je získávání základních vědomostí, dovedností a poznatků z oblasti financí. Žáci se postupně seznamují s jednotlivými tématy finanční gramotnosti, zejména pak s problematikou peněz, bankovního systému, bankovních služeb, rozpočtu domácnosti a finančního trhu včetně finančních produktů. Zlepšení úrovně finanční gramotnosti žáků zvyšuje jejich možnost uplatnění v pracovním životě, rozvíjí jejich podnikavost a zodpovědný přístup k penězům. V rámci tématu o penězích jsme navštívili expozici „Lidé a peníze“ v České národní bance v Brně. Žáci si propojili již získané znalosti o daném tématu s praktickými ukázkami o penězích a naší centrální bance. V příštích dnech nás čeká zapojení do celostátní soutěže „Finanční gramotnost“.

Učíme se v přírodě

Žáci 2. B využili pěkného počasí a vyrazili s paní učitelkou na prvouku do přírody. Během procházky pozorovali pestrou paletu podzimních barev. V altánu na Kašparově louce si společně přečetli o podzimu v učebnicích a potom následovala práce ve skupinkách. Ti nejrychlejší ještě stihli přeskoky přes švihadla. Při cestě zpět si žáci vyzkoušeli indiánský běh.

Halloween ve škole

V úterý 31. 10. 2023 na škole proběhla soutěž o nejlépe vyzdobenou třídu a nejlepší kostýmy k příležitosti Halloweenu. Organizaci měli na starost žáci devátých ročníků. Vyučování pro děti 1. A proběhlo netradičně. Třídu si pěkně vyzdobili vlastními výrobky dýní, namalovali strašidelné obrázky. Do školy přišli v krásných maskách, takže v lavicích seděli kostlivci, netopýři, duch, dýně i čarodějnice. Vymysleli si kouzelný lektvar, vymalovali si obrázek hada a také zkusili jednoduchý tanec pro čarodějnice.

Návštěva Paracentra Fénix

V úterý, 19. 9. 2023, besedovali žáci devátých ročníků o prevenci úrazů páteře a míchy. Navštívili nás pracovníci paracentra Fénix – fyzioterapeutka Kristýna a paraplegik Radek. Věděli jste, že ročně skončí na vozíku asi 250 lidí? Nejčastější příčinou poškození páteře a míchy jsou silniční nehody a sporty. Proto je velmi důležité, abychom používali ochranné pomůcky – v autě se pásali, na kole, koloběžce či lyžích jezdili s helmou a respektovali všechny účastníky dané aktivity. Zdraví máme pouze jedno, poškození páteře je nevratné a většina pacientů se bohužel nikdy nevyhlídí, jak poznamenala fyzioterapeutka Kristýna. Hledají nový směr svého života. Paraplegik Radek se se svou životní výzvou vypořádal úspěšně. Má rodinu, 2 děti, zapojil se zpátky do pracovního života a na poli sportu si užívá reprezentačních úspěchů v curlingu.

Prezentace středních škol

Dne 13. 11. 2023 se již tradičně konala Prezentace středních škol. Zástupci 20 středních škol Jihomoravského kraje přijeli předat žákům 8. a 9. ročníků a jejich rodičům informace o studiu, oborech, přijímacím řízení atd. Jsme rádi, že byl opět velký zájem a věříme, že tato akce pomohla všem zúčastněným v nelehkém rozhodování o budoucím studiu. Děkujeme žákům 9. ročníků za pomoc při organizaci.

Veveřstar

Dne 21. 11. se na naší škole uskutečnil historicky první ročník pěvecké soutěže, letos poprvé překřtěné ze Superstár na Veverstár. Naše veverka byla mírně unavená zimním spánkem, ale naše soutěžící to vůbec nevyvedlo z míry, ba naopak. Celá soutěž se nesla ve znamení retro stylu. Započala písní Š-š-š z muzikálu Rebelové v podání paní učitelek Bartoníkové, Jelínkové, Kobáňové a Zdubové. Samozřejmě nechyběl skoro dvacetičlenný školní sbor. Vtipným antré s pestrobarevnými deštníky započalo pěvecké klání.

Soutěž byla rozdělena do dvou kategorií, a to mladší 1.–3. třída a kategorii starší 4.–5. třída.

Soutěžilo celkem 17 zpěváků, z každé třídy byli vybráni zhruba dva žáci či žákyně. V prvním kole měli účastníci nachystanou první píseň. Mohli jsme slyšet lidové písně např. *Černé oči, Prší, prší, Červený šátečku*, ale také písně umělé a moderní interpretu Rihannu či Pokáče.

Do druhého kola porota vybrala polovinu soutěžících, z nichž vybrala vítěze. Mohli jsme slyšet zajímavé písně od Lucie Vondráčkové, opět Pokáče či Ewy Farné.

Pauzy mezi kategoriemi vyplnily i vycházející talenty nejen z naší školy. Chlapecká kapela sestavená z členů naší školy, a to jmenovitě Jan Tichoň (bicí), Štěpán Králík (el. kytara), Kryštof Kudláček (el. kytara) a David Strachoň (baskytara), zahráli společně se sborem tři písničky z muzikálu Rebelové. Tato kapela zde účinkovala poprvé a hráli na živo.

Pěvecké duo Monika Fitzová s Dominikou Vejrostovou zazpívaly ve druhé pauze píseň *Můj vysněný svět*. Potom je vystřídala ještě Natálie Button se svým vystoupením na kytaru, která zde vystupovala jako host. Zahrála a zazpívala s kytarovým doprovodem moderní písně od Eda Sheerana, Adele a Gary Jules. Sál při jejím vystoupení takřka oněměl. A právem. Tato soutěž by měla ukázat, že i v dnešní době je plno talentů, které je třeba rozvíjet.

A jak to vše teda dopadlo?

V mladší kategorii se umístila na 3. místě Barbora Janštová z 2. A, na 2. místě Jan Bartoník z 1. B a celou kategorii vyhrála Klaudie Tyrnerová z 2. B, která všechny okouzila písní Pan doktor Zub i s mírnější choreografií.

Starší kategorie měla tyto vítěze: 3. místo obsadila Adelaida Krásná ze 4. B, 2. místo si vyzpívala Viola Tyrnerová z 5. B a prvenství z loňského ročníku obhájila Liliana Koupilová ze 4. B.

Porota letos udělila i zvláštní ocenění, a to cenu Pokáče Vojtěchu Pořízkovi ze 4. A a cenu za intonaci Báře Musilové z 1. B.

Letošní ročník nám ukázal opět další zajímavé talenty, obohatil nás krásnými vystoupeními a budeme doufat, že děti se budou i nadále zajímat o hudbu, ať bude v jakékoliv formě.

Poděkování starostovi města a zastupitelům

Ráda bych poděkovala panu starostovi za velmi ochotný a vstřícný přístup k naší mateřské škole. Díky jeho krokům byla ve škole během prázdnin provedena spousta oprav včetně výměny dveří za bezpečnostní. Bezpečnost našich dětí je důležitá. V jednotlivých třídách na Pavla Perky byly zabudovány videotelefony. Pracovní četa a brigádníci také opravili a natřeli herní prvky na školní zahradě Pavla Perky i Zábiteší, na obou pracovištích vyměnili děravý plot a připevnili úřední desky – vývěsky.

Vše proběhlo rychle, čistě a profesionálně. Za nemalé investice také děkuji našim zastupitelům, kteří jsou škole nakloněni a považují ji za jednu z priorit města.

Mé poděkování dále patří všem obecním i školním zaměstnancům, kteří velmi aktivně pracovali na všech přípravech, opravách i úklidu školy. Odvedli nemalý kus práce.

Naše škola je pěkná!!! Jsme velmi rádi, když rodiče a hosté školu obdivují, co se na ní modernizuje, a jsou nadšeni.

Děkuji všem za úzkou spolupráci a vstřícné jednání.

Hana Juzková, ředitelka školy

Den stromů a návštěva lesní školky

V pátek 20. 10. 2023 jsme s dětmi ze třídy Berušky oslavili DEN STROMŮ. Ten jsme spojili s návštěvou ZaHrátky. Děti se od rána velmi těšily.

Po svačince jsme se s dětmi oblékli a vydali se směr lesní školky. Počasí nám přálo, byl příjemný podzimní den a jen krátce nás překvapil jemný déšť.

Cestou děti plnily úkoly – hledaly kaštiny, poslouchaly, jak šustí listy, vyhazovaly listy nad hlavu, hledaly listnaté a jehličnaté stromy. Také jsme pozorovali, jak se příroda s přicházejícím podzimem mění a pomalu se ukládá k zimnímu spánku.

V ZaHrátku nás přivítala paní Jurásková. Provedla nás a ukázala nám celou krásnou zahradu, kde se děti z lesní školky vzdělávají, hrají si, tvoří, pěstují ovoce a zeleninu. Nahlédli jsme též do útulného zázemí – maringotky.

Děti ze třídy Berušky si zde vyrobily ježka z přírodnin. Z kaštanů a šišek poskládaly velké sluníčko. Zahráli jsme si pohybovou hru Tiše, děti, ježek spí. Některé děti s použitím lupy hledaly jako detektivové různé drobné hmyzy, zvláštnosti na listech keřů a v trávě. Vyzkoušely si venkovní kuchyňku a pískoviště. Některé děti zaujalo přeskakování a skákání z palety na paletu.

Cestou zpět do mateřské školy jsme viděli slepice, pasoucí se ovečky a včelí úly. Načerpali jsme energii při objímání stromu, u kterého jsme vytvořili kolo, sluníčko.

Děti zažily dopoledne plně veselých, příjemných i naučných zážitků.

Dýňování s rodiči

Dýně do tmy září, mají mnoho tváří, z oken na nás září...

V úterý 24. října 2023 jsme se všichni, malí i velcí, sešli na zahradě mateřské školy. Děti z každé třídy měly pro rodiče přichystané pře-

kvapení v podobě písničky, básničky nebo tanečku. Společně se pak děti se svými rodiči pustily do dlabání dýní. Počasí nám vcelku přálo, podzimní odpoledne nám sice trochu znepríjemnilo mrholení, ale na náladě to nikomu neubralo. Po setmění jsme dýně rozsvítili.

Seznamujeme děti s tradicemi...

Nedílnou součástí vzdělání a všeobecného přehledu je i znalost našich národních tradic, zvyků, významných osobností, které měly vliv na utváření našich dějin a kultury. Nejinak tomu je i v MŠ.

Pro děti je to první kontakt s dějinami formou legendy, vyprávění a hry... Koncem září jsme slavili svátek sv. Václava, patrona české země. Děti měly možnost se seznámit s postavou knížete Václava, jeho činy a vlivu na naše dějiny do současnosti. Pověděli jsme si, kdo je to kníže, jakými vlastnostmi oplývá. Prohlédli jsme si obrázky, poslechli příběh, děti si vyrobily královskou korunu, meč, štít, postavily hrad z kostek. Učily se rozoznat dobro a zlo na činech konkrétních postav Václava a bratra Boleslava.

Pomocí videa se přenesly do Prahy na Václavské náměstí k soše sv. Václava na koni, místu, kde se tvořily a tvoří důležité okamžiky našeho národa.

Svatý Václav

Ve středu 27. září, než jsme se vydali na jednodenní volno, jsme děti seznámili a některým připomněli, kdo to byl svatý Václav a proč slavíme Den české státnosti. Přečetli jsme si a zdramatizovali krátký úsek ze života sv. Václava. Poslechli jsme si Svatováclavský chorál, děti si vyrobily z papíru královskou korunu a každý se pak zamyslel a vytvořil svůj vlastní erb. Patrona a ochránce naší země si děti na závěr vymalovaly.

Svatý Martin

Další postavu nabídl začátkem listopadu svátek sv. Martina. Tato tradice nás provází od nepaměti a sahá do hluboké minulosti. Vypráví o vojáku Martinovi, který se rozhodl přestat válčit a chtěl konat dobro. Při návratu domů z vojny u brány města potkal žebračka, se kterým se rozdělil o svůj plášť... vykonal mnoho dalších dobrých skutků a lidé si jej chtěli zvolit biskupem. Martin se této hodnosti zalekl a ukryl se mezi husami. Ty jej však svým kejháním prozradily a Martin se nakonec biskupem stal. Odtud pochází také tradice svatomartinské husy na pekáči, jako potrestání za zradu... a v tento den se také otevírají vinařské sklepy a stáčí první úroda vína nového roku, tzv. svatomartinské víno.

K sv. Martinovi se také váží lidové pranostiky nám dobře známé, jako třeba „Na svatého Martina, zima už nám začíná.“ či „Na svatého Martina, kouřívá se z komína.“ Tak vám přeje, ať vám i letošní svatomartinská husa a víno příjemně zkrátí čas před příchodem adventu.

Divadlo o svatém Martinovi

Děti si o svatém Martinovi zahrály divadlo. Sami víte, co takové divadlo obnáší. Co to dá práce. Musíte se naučit text, nacvičit, secvičit, kostýmy, kulisy... No, a co když někdo onemocní? Musí být několik alternací. V hlavní roli Martina se vystříдалo několik dětí. A když už divadlo nacvičíte, je potřeba seznat a pozvat i diváky. A tak jsme pozvali všechny třídy i personál MŠ na divadlo. Děti představení zahrály. Ani ostatní třídy nezahálely. Předvedly svou verzi o Martinovi. Herci sklidili velký potlesk a všichni dostali sladkou odměnu...

Děti představení zahrály. Ani ostatní třídy nezahálely. Předvedly svou verzi o Martinovi. Herci sklidili velký potlesk a všichni dostali sladkou odměnu...

Dušíčky

Ve čtvrtek 2. listopadu si děti připomenuly Památku zemřelých. V rámci projektového dne jsme si nejprve prohlédli tematické obrázky, povídali jsme si o tom, proč chodíme na hřbitov, proč se zapalují svíčky na hrobech. Také jsme si připomněli, jak se na hřbitově chováme. Vzpomínali jsme na naše blízké, kteří již nejsou mezi námi. Z papírových roliček jsme potom vyrobili svíčky s papírovým plamínkem. Ve třídě jsme vytvořili z koster plastové stavebnice malé pietní místo, které děti společně vyzdobily tak, jak se zdobí hroby. Projektový den jsme zakončili návštěvou místního hřbitova a zapálením svíček u hlavního středového kříže.

Vystoupení pro důchodce

Děti ze třídy Včeličky z místní mateřské školy vystupovaly pro babičky a dědečky při příležitosti setkání bývalých důchodců. Připravily si krátké pásmo básniček a písniček s podzimní tematikou. Všichni si vystoupení užili a děti za velkého potlesku odcházely spokojeně domů.

Lesní pedagogika

V první listopadový den zavítaly do naší mateřské školy lesní pedagožky z Mendelovy univerzity v Brně, aby děti seznámily se svým vzdělávacím programem o lese. S sebou přivezly kromě čtyřnohého psiho kamaráda Brixu na ukázkou také obrázky obyvatel lesa, různé druhy opravdového paroží a rohů, kožešiny zvířat a odlitky otisků zvířecích stop. Všichni si společně povídali o životě lesních zvířat, v jakém prostředí žijí, čím se živí, jak jim lidé pomáhají přežít zimní období. Děti se také zabývaly ochranou lesa - jak se při návštěvě lesa ohleduplně chovat, zbytečně nerušit lesní zvířata a neníčit vzrostlé stromy ani nově vysázené sazeničky stromků. Ke konci setkání měly lesní pedagožky pro děti připravené pracovní listy s úkoly, omalovánky a puzzle s obrázky lesních zvířat, které děti ve skupinkách skládaly. Na úplný závěr se děti naučily pravý lesácký pozdrav „Lesu zdar“, se kterým se také s pracovníci Mendelovy univerzity rozloučily.

Vyletěl si pyšný drak

Mezi veselé a zábavné aktivity patří jednoznačně pouštění draků. I když větrného počasí jsme se úplně nedočkali, našel se přece jeden den, kdy jsme se s dětmi ze třídy Mravenečci vydali pouštět draka. Najít vhodný kopec v blízkosti MŠ bylo obtížné, tak jsme zvolili parkoviště u hřiště. Velká legrace byla, když jsme čekali, až „foukne“, a dítě, které zrovna drželo draka, se rozběhlo a skoro vždy se podařilo draka vznést. Pravda, neletěl moc dlouho ani moc vysoko, ale dětem ani drakovi to myslím vůbec nevadilo. Hlavní bylo, že jsme se pořádně nasmáli, vyzkoušeli samotné pouštění draka a také si pořádně zaběhali.

Eko vycházka

Tak jako každý rok jsme se s dětmi vydali na podzimní EKO vycházku. Šli jsme okolo Bažin. Děti pozorovaly podzimní barevnou přírodu, sbíraly listy a kaštiny. Z listů jsme vyráběli draky a housenky a kaštiny používáme při matematické gramotnosti k počítání, skládání různých obrázků a hlavně při hrách. EKO vycházku si děti užily a moc se jim líbila.

Tělocvična

V nepříznivém a zimním období může mateřská škola využít místní tělocvičnu, která se nachází hned vedle MŠ na Pavla Perky. S dětmi jsme se vydali zacvičit si. Udělali jsme si pořádnou rozcvičku a také jsme si zasoutěžili. Děti zvládly cviky a soutěže ve družstvech, které skončily remízou - vylezly na žebřiny, nikdo se nebál, každý dle svých schopností, možností a sil. Na závěr jsme si zakřičeli třikrát HURÁ... a zatleskali.

kolektiv zaměstnanců MŠ

Výtvarný obor

Nejmladším studijním zaměřením na naší pobočce Veverská Bítýška je multimediální tvorba. Předmětem tohoto vzdělávacího zaměření je práce s digitálními technologiemi, především tvorba animací, editace a natáčení videí, úprava obrázků a fotografií a základy práce se zvukem. Součástí studia je pořádání exkurzí do filmových škol a navštěvování muzeí nebo filmových ateliérů.

Žáci výtvarné tvorby využili vlídného počasí babího léta a vydali se svá díla tvořit do plněru. Ponořili se do malování krajiny s cílem zachytit atmosféru a náladu místa.

Vybarvené listy, plody, rostliny i jádra žáci využili k tvoření a vznikla tak série zvířecích podobizen. Výsledkem je výtvarná řada Plody, která je inspirovaná dílem italského malíře Giuseppe Arcimbolda. Práce žáků najdete v Galerii v okně, v oknech přízemí ZUŠky, kde vám pravidelně představuje práce žáků výtvarné tvorby.

Taneční obor

V posledním říjnovém týdnu se v sále ZUŠ konal taneční workshop na téma Contemporary Dance pro nejstarší žákyně tanečního oboru. Lekce vedl zkušený lektor, absolvent brněnské taneční konzervatoře, Martin Segeťa, v současné době profesionální tanečník v divadle Tiroler Landestheater v rakouském Innsbrucku. Workshop uvedl rozcvičením technikou současného tance a žákyně naučil choreografii z představení Maledetto Modigliani od Lary Brandi. Děkujeme Martinovi za jeho profesionální přístup a laskavost, se kterou předával děvčatům svoje bohaté taneční zkušenosti. Mladší žákyně tanečního oboru zatancovaly v neděli 26. listopadu na Halloweenském večírku v Chudčicích, který pořádala Bambrella. Prožili jsme odpoledne plně tvoření, tance a zábavy.

Večer s českou hudbou

Klavírní recitál aneb Paleta mistrovských děl české literatury se konal ve středu 11. října. V zaplněném sále zahrála Jitka Čechová, přední česká klavíristka a propagátorka české klavírní literatury. Skladby autorů tvořících v postromantickém a expresionistickém duchu 20. století přiblížila Jitka Čechová poutavým průvodním slovem. Děkujeme městu Veverská Bítýška za finanční podporu, díky které jsme mohli tento koncert pořádat.

Ve čtvrtek 12. října se konal s Jitkou Čechovou seminář. Společně prožité dopoledne bylo velmi příjemné, dozvěděli jsme se zajímavosti z uměleckého života paní Čechové a žáci, kteří zahráli připravené skladby, si odnesli cenné podněty a rady k dalšímu studiu. Jako velmi přínosný hodnotili seminář i učitelé.

Hrajeme s TiKO

Ve středu 15. listopadu se v SKC Kuřim konal Podzimní koncert Tišnovského komorního orchestru se sólistou, houslovým virtuosem Leošem Čepickým a žáky základní umělecké školy. Jsme rádi, že

současný dirigent Tomáš Křemen podporuje spolupráci s naší školou a vybírá repertoár, ve kterém můžou žáci účinkovat. Společně se nám podařilo připravit program ze skladeb klasické hudby, například Vivaldiho *Koncert pro violoncello a orchestr*, Mozartovo *Requiem*, Rybovu *Českou mši vánoční* i známé melodie z filmů *Piráti z Karibiku* a *Schindlerův seznam*. Někteří žáci vystupovali s TiKO sólově v rámci svého absolventského koncertu, naši houslisté a violoncellisté zasedají pravidelně k pulťům členů orchestru a žáci dechového oddělení vytváří samostatnou dechovou sekci. Na fotografii je Ludmila Trnavská, která na červnovém koncertu v kulturním domě ve Veverské Bítýšce zahrála známou melodii E. Moricconeho z filmu *Mise Gabrielův hoboj* v úpravě pro flétnu a smyčcový orchestr.

Těšíme se na vás na některém z našich plánovaných vystoupení:

Novoroční koncert v lednu, termín upřesníme

24. ledna Žákovský večírek, začátek v 18 hodin

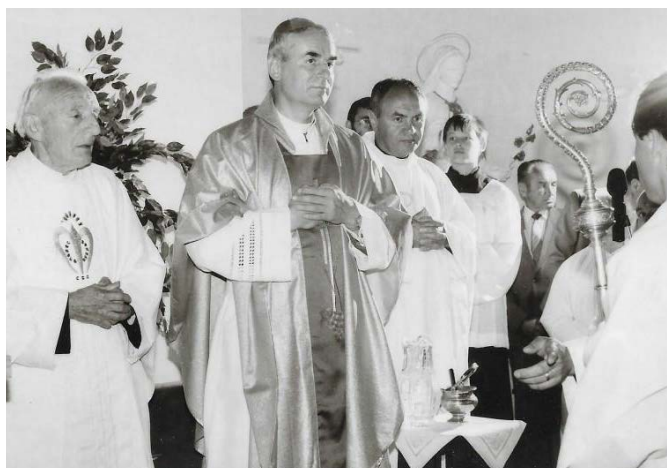
26. ledna Školní kolo klavírní soutěže, od 13 hodin
Všechny akce se konají v sále základní umělecké školy.

Přejeme vám příjemný advent a radostné vánoční svátky prožité s vašimi blízkými ve zdraví a spokojenosti.

Iva Hrbáčková

Vzpomínka na Mons. Stanislava Vídenského

Ve středu 8. listopadu uplynulo 104 let od narození administrátora farnosti Veverská Bítýška, Mons. Stanislava Vídenského (1919–2002). Byť nejde o kulaté výročí, připomínáme si tohoto vzácného člověka dvěma už historickými fotografiemi, které zachycují pana děkana a Mons. ThLic. Vojtěcha Cikrleho, biskupa brněnského, při slavnosti svěcení kaple svatého Kříže v Chudčicích 1. září 1996. Od té doby uplynulo neuvěřitelných 27 let.

Text a foto Radoslav Patočka

Betlém v kostele sv. Jakuba Většího

Betlém farního kostela ve Veverské Bítýšce byl pořízen v roce 1970 v době působení faráře R. D. Arnošta Korce. Předchozím majitelem byl rolník Hájek ze Vsi Česká Bělá na Českomoravské vrchovině. Betlém z České Bělé do Veverské Bítýšky přepravili pánové Valeš a Staněk ze Hvozdc.

Po přivezení betléma do farnosti bylo nutné provést některé opravy, těch se ujal doktor Lanča. Opravu kulis a instalaci díla v kostele provedl pan Mirek Plachý za pomoci pana Františka Dosoudila, stolaře. Betlém byl zaplacen z drobných darů farníků.

Pokud jde o charakter díla, jedná se o dílo lidového řezbáře, které na jedné straně nedosahuje profesionálních kvalit. Například postavička Ježíška a jeho matky Panny Marie je na tak rozsáhlé dílo poměrně malá. Na straně druhé betlém jako celek působí velmi milým dojmem a je krásným příkladem lidového umění.

Betlém je možné si prohlédnout v období od 25. prosince 2023 do 2. února 2024, vždy 30 minut

před začátkem bohoslužeb. Aktuální rozvrh bohoslužeb je vždy vyvěšen ve vitrině před kostelem.

Za použití farní kroniky sestavil ThLic. Marek Hlávka, farář

Z Jarošova mlýna

Tradice betlémů je spojena se jménem Giovanni Battista Bernardone, známějším jako František z Assisi. Zakladatel řádu františkánů byl patrně první, kdo v roce 1223 v italském Grecciu na Vánoce nechal postavit jesle v jeskyni na pahorku poblíž uvedeného města. U nás se objevily první jesličky v Praze v 16. století u jezuitů. V českých zemích bylo a stále je mnoho zručných lidí, pro které se stalo zhotovování betlémů nejen zálibou, ale ve své bohaté rozmanitosti i nedílnou součástí lidového výtvarného projevu, majícího v sobě přidanou hodnotu nezpochybnitelného řemeslnického fortele. Autory některých betlémů jsou i významní výtvarníci.

Lidové betlémy stále vznikají. Nejsou vždy s klasickými dřevěnými figurkami, nýbrž i z jiných materiálů, např. z papíru. Krásně malovaný, originálně komponovaný betlém vytvořil pro Veverskou Bítýšku Mistr Stanislav Bělík. Pan mlynář Ing. Karel Zatloukal napsal: „Blíží se Vánoce a děti se těší na Štědrý den. Vánoce – to je cukroví, smažený kapr, stromeček a pod ním dárky pro všechny generace. V mnoha domácnostech nechybí betlém. Pojdme si o jednom trochu popovídat. Ti, kteří znají Veverskou Bítýšku, tak ví, kde je kostel, fara i pekařství Balabán, do kterého kdysi dodával mouku také Jarošův mlýn. Nyní je ve mlýně již 20 let muzeum. Konají se zde komentované prohlídky. Čas od času se v prostorách mlýnice pořádají výstavy obrazů, fotografií nebo také paličkové krajky. Prvním autorem, kte-

rý zde vystavoval své obrazy, byl malíř Stanislav Bělík (1919-2022) z Doubravníka. Pro tuto výstavu namaloval náš kostel, který je dominantou náměstí. Láskou malíře Stanislava Bělíka byla řeka Svratka, kterou maloval od jejího pramene až po její konec, tedy soutok Svratky s Dyjí. Ilustroval také knihy. Byl to člověk milý, příjemný, vtipný, akční po celý svůj život – dožil se téměř 103 let. Spolupráce malíře s rodinou mlynáře vyústila pro nás velkým dílem, a tím je „Betlém z Jarošova mlýna“. Od myšlenky vytvořit betlém až po jeho finální podobu vedla dlouhá cesta. Studiu postav věnoval hodně času. Žil s nimi, rozmlouval, aby ve finále udělaly radost těm, kteří budou betlém vystřihovat, sestavovat a oživovat. Součástí betlému je tedy kostel, fara, pekařství Balabán, kde to každý den krásně voní čerstvým pečivem, i Jarošův mlýn, který již nemele a už jen tiše stojí. Malíř zachytil mezi darovníky, kteří nesou své dárky, současného pana mlynáře, a také sám sebe. Betlém k vystřihování si můžete zakoupit v Jarošově mlýně – zastavte se nebo zavolejte na tel. 777 140 523.“

Z betléma Mistra Bělíka vyzařuje hluboká víra jeho tvůrce i jeho sociální citění. Lidé před ním stojí tiší a za-

myšlení. Ti starší ve vzpomínkách na dětství, ti mladší podmaněni zvláštním kouzlem, kterým právě o Vánocích působí betlémy na všechny jako symbol všelidské tužby po pokoji na zemi pro všechny lidi dobré vůle.

Radoslav Patočka

PŘEDVÁNOČNÍ ZPÍVÁNÍ S BETLÉMSKÝM SVĚTLEM

Okrašlovací spolek, Středisko Junáka a muzeum Jarošův mlýn pořádají

22. tradiční setkání u vánočního stromu v Jarošově mlýně (ulice Na Bílém potoce 89)

v sobotu 23. prosince 2023 v 16 hodin

- zpívání vánočních písní a koled s doprovodem hudby
- převzetí Betlémského světla do vlastních lucerniček

Zveme všechny, kteří si chtějí v předvánočním shonu trochu oddechnout, společně si zazpívat a připálit si Betlémské světlo...

Co letos dělali vodáci?

Když si nezasvěcený člověk přečte název Klub vodní turistiky, tak si asi správně představí splouvání vodních toků, popřípadě nějaký pohyb okolo vody. Náš klub ale kromě této hlavní disciplíny má v náplni své činnosti i turistiku pěší, cyklistiku a lyžování.

Letošní rok jsme zahájili několika vycházkami do okolí. V zimních měsících jsme v minulých letech také vyrazili na běžky, ale vzhledem k nedostatku sněhu jsme letos lyže nechali doma. Hlavní turistickou akcí, kterou tradičně chystáme pro své členy i přátele, je Vítání jara na Šmelcovně. Pořádáme ho o den dřív, než je oficiální Vítání jara, protože první jarní neděle bývá na Šmelcovně velké množství lidí. Máme vlastní hudební těleso, která na závěr zahraje v restauraci U Orátorů. Vlastní hudba nás provází i při jiných akcích během roku.

Podle vodáckých zvyklostí na jaře „otvíráme řeku“ a plujeme tradičně z Březiny do Bítýšky. Končíme u naší klubovny, která se nachází u Tejkalova mlýna.

Na větší cyklovýlet jsme si letos v květnu vyjeli do CHKO Brdy. Kromě pěkných lesů a lesních cest, které ještě v nedávné minulosti byly vojenským prostorem, jsme navštívili také města Příbram a Rožmitál pod Třemšínem a jejich zajímavosti.

Vítání jara na Šmelcovně

V červnu jsme pomáhali při dětském dni, který pořádá místní Centrum volného času Veverka. Ke zdárnému průběhu akce poskytujeme naši vodáckou klubovnu jako zázemí.

Protože bylo letos v řekách všeobecně málo vody, dostali jsme se až v létě na Vltavu, kde jsme sjeli tradiční úseky z Vyššího Brodu do Boršova. Nejvíce se pobyt na vodě líbil našim dětem a vnukům.

V rámci Dnů města jsme soutěžili v akci Lavičky „Vodáci včera, dnes a zítra“. Při zpěvu s naší kapelou a opékání buřtů jsme prožili pěkné odpoledne.

Na podzim jsme v důsledku malého průtoku vody ve Svatce „zamkli vodu“ v omezeném provedení – jen jsme se na lodích svezli směrem na přehradu.

V říjnu jsme si vyjeli do Chlumu u Třeboně, kde jsme na kolech projížděli krásnou krajinou rybníků a lesů. Podívali jsme se i do Rakouska.

Do konce roku ještě určitě stihneme nějakou vycházku do přírody, oblíbený bowling a silvestra na klubovně.

Společně zážitky si připomínáme každoročně při promítání videí a fotek.

Touto cestou chceme poděkovat našim sponzorům – městu Veverská Bítýška a firmě Hartmann – za finanční podporu. Na oplátku se snažíme něco dělat pro naše město a okolí. Každoročně provádíme úklid břehů řeky Svatky, v posledních letech zařazený do akce „Uklidme Česko“.

Letos jsme měli možnost pomáhat při stavbě altánu, který stojí na louce u Kašparovy hájenky. Také jsme tam pomáhali při sázení stromů. Snažíme se tím pomoci naší člence paní Váňové v jejím obětavém a nezištném úsilí o vytvoření pěkného prostředí na tomto místě.

Naše činnost bývala v minulých letech o něco bohatší (za dva roky budeme slavit 30. výročí založení KVT), ale členská základna stárne a už si netroufáme uspořádat různé zájezdy za vodou nebo lyžováním někam dál, třeba i do zahraničí. Proto rádi mezi sebou přivítáme nové členy, kteří by do naší činnosti vnesli elán a nové nápady. Chtěli bychom navázat i na historii, kdy ještě jako oddíl kanoistiky TJ Jiskra a potom KVT jsme pořádali Neckyády a další akce pro veřejnost.

Chceme, aby KVT byl zájmovou organizací, která je ve Veverské Bítýšce vidět.

Václav Hálek

Zamykání Svatky

MC Oříšek

Svatomartinský lampionový průvod se konal ve spolupráci s městem Veverská Bítýška v pátek 10. listopadu 2023. Tato akce, již tradičně organizovaná pro obyvatele města, se setkala se zájmem a vytvořila nezapomenutelnou atmosféru. Průvod, který vycházel od bytovek, přilákal mnoho rodin s dětmi, vyzbrojených barevnými lampiony. Jako hlavní atrakce průvodu se objevil svatý Martin na koni, a to v podání pana starosty Lukáše Zavadila. Přes počáteční sychravé a nevlídné počasí se průvod vydal ulicemi města směrem k louce u skautské klubovny. Tam na účastníky čekalo občerstvení a fireshow od skupiny Duo Kontrast. Tento ohnivý výkon, spojený s uměleckým talentem a dovednostmi, přinesl nevšední podívanou pro všechny generace. Nešlo však jen o vizuální zážitek. Jedním z výrazných momentů bylo, když ukrajinské děti, zapojené do komunity díky aktivitám Mateřského centra Oříšek, podávaly účastníkům horký čaj. Atmosféru tak zahřívalo nejen ohnivé představení, ale i horký čaj a svažené víno. Dovolte nám vyjádřit poděkování všem, kteří přispěli k úspěšné organizaci Svatomartinského lampionového průvodu.

Drakiáda s Mateřským centrem Oříšek: Den plný barev a radosti

Dne 7. října se konala další oblíbená akce pod záštitou Mateřského centra Oříšek, tentokrát v podobě drakiády. Tento den se nesl ve znamení krásného počasí, ideálního pro pouštění draků. Pole, kde se akce konala, se proměnilo v živý obraz plný draků různých tvarů a barev. Děti, nadšeně běhající a pouštějící své draky, na jejichž tvářích bylo vidět nejen nadšení, ale i pocit hrdosti a radosti z toho, že se jim podařilo dostat své draky vysoko do vzduchu. Tento den však nebyl jen o dracích. Akce byla završena tradičním opékáním špekáčků, což přineslo další příležitost pro společné setkání. Těšíme se někdy příště!
Kateřina Káldy

I v novém roce plánujeme aktivity pro veřejnost. Těšte se na Jarní swap, Uklidme Veverskou Bítýšku, Jarní slavnost v ZaHrátce, Vaření boršče aj. Můžete se také zúčastnit našich seminářů a přednášek pro rodiče na rodičovské dovolené i rodiče starších dětí.

Přihlašujte se i na pravidelné aktivity v herně MC Oříšek, které jsou určeny jak dětem, tak i dospělým. Sledujte naše webové a facebookové stránky.

www.mcorisek.cz

Ohlédnutí za skautskými tábory 2023

Jak mnozí z vás jistě vědí, i v našem městě působí skautské středisko, které zajišťuje volnočasovou činnost pro děti a mládež a pravidelně také pořádá letní stanové tábory. Letos jsme tedy již po jednatřicáté tábořili u osady Chytálky a z našeho střediska se táborů zúčastnilo více než 60 dětí. V následujících řádcích se můžete dočíst, jak to na skautských táborech vypadalo...

Tábory starších dětí (Sokolů a Veverek) z pohledu účastníků Šimona a Filipa

Okamžitě poté, co jsme přijeli na tábor, vrazili nám do rukou lopatu a krumpáč a poslali nás kopat odpadovou jámu (nejtěžší práce). Jelikož v hlíně byly šutry, strávili jsme na tom tolik času, co by nám stačilo na zhlédnutí čtyř epizod Ulice. Díky naší „pilné“ práci tábor již třetí den stál a byl plně obyvatelný.

Předmětem prvního týdne tábora bylo téma Wednesday. Cílem hry bylo vyhrát „Poeův pohár“, což byla série závodů a soutěží, které měly vybrat dominantní kolej. Poslední závod, jež se konal ve vozítkách, bohužel druhému týmu nevyšel. I přes plánování vozítka, které bylo konstruováno tak, aby se v půlce závodů rozpadlo, za účelem zmatení nepřítele. Bohužel druhá strana vyslala špehy, a proto byla více než připravena. Díky této strategii se jim celý závod podařilo vyhrát.

Předmětem druhého týdne tábora bylo podle nás velmi dobře vybrané téma Rychlé šípy. Na tento týden přijeli mladší členové, tj. oddíl Veverky. My Sokoli jsme se zprvu na druhý týden moc netěšili, avšak po prvním týdnu jsme byli připraveni na vše. Hned první den nás vyhnali na slunce stavět „koleje“ na rozdělovací třídě mezi Stínadly a Druhou stranou. Cílem této hry bylo vymezit Vontské (Sokolí) území, do kterého Druho-

straníci (Veverky) nemohli vkročit. Druhý den Druhostraníci začali vydávat dva své časopisy. Jakožto odpověď jsme začali psát vontský časopis Dayly Won't pod nakladatelstvím Líná Kočka. Mezitím, co se Vontové předháněli v tom, kdo najde první Ježka v kleci a stane se tak Velkým Vontem, rozhodli se Druhostraníci je špehovat. Svá zjištění zapisovali do dříve zmíněných dvou časopisů KiwiPis a Nočník. Ačkoli se ze začátku zdálo, že KiwiPis je lepší, Nočník ho nakonec překonal, i když byl psán týmem jednoho člověka v noci při světle svíček námi z lítosti dodaných. Oba tyto časopisy byly bulváry salátového vydání a Dayly Won't je mnohonásobně překonal vzhledem, obsahem, popularitou i pravidelností. Poslední bitva mezi vontskými partami skončila velkou plichtou, výherce tedy musel být demokraticky odhlasován. Velkým Vontem se stala členka vontské party zvané Uctívači borůvky.

Tábor Benjamínků z pohledu vedoucí Aničky

Tábor se nesl v duchu pomoci Malé čarodějnici a získávání receptů na lektvary. Cílem bylo zaplnit knihu kouzel, což se nakonec povedlo a z dětí se stali opravdoví čarodějové.

Letos se tábora účastnilo 23 Benjamínků. Dohromady nás tak se sourozenci a rodiči bylo téměř 60. Ti starší a odvážnější strávili na táboře tři noci bez rodičů a zvládli to na jedničku. Kromě her a tvoření si všichni vyzkoušeli i klasické táborové práce, jako je příprava ohniště, řezání a sekání dřeva nebo škrábání brambor. Každý z Benjamínků si zkusil nést vlajku na nástupu, zpívali jsme skautskou hymnu, poseděli u táboráku. Díky krásnému počasí jsme si užili i brodění a dovádění v potoce. Zvládli jsme i celodenní výlet. Zkrátka skautský tábor se vším všudy.

Děkujeme všem účastníkům a všem, kdo se podíleli na organizaci, zejména skvělým paním kuchačkám. Tak zase příští rok!
Aneta Křížová

Oblastní Charita Tišnov: Pomáháme s širokou škálou služeb

Oblastní charita Tišnov působí na Tišnovsku a Kuřimsku už více než 15 let. Poskytuje zdravotní i sociální služby, provozuje Dobrovolnické centrum, Půjčovnu zdravotnických pomůcek a prostřednictvím Charitní záchranné sítě pomáhá lidem v akutní či dlouhodobé nouzi. V samotné Veverské Bítýšce je možné využívat terénních služeb domácí péče, v rámci kterých sestřičky a pečovatelky navštěvují klienty a pacienty přímo v jejich domácnostech. Umožňují tak zůstat doma lidem, kteří by péči o sebe sama už bez pomoci nezvládli.

Pečovatelská služba pomáhá lidem, kteří i přes svá omezení, způsobená stářím, handicapem nebo nemocí, chtějí zůstat doma, ale bez pomoci se už o sebe sama a svou domácnost postarat nezvládnou. Do domácností klientů tak pravidelně dojíždí pečovatelky, které pomáhají s přípravou a podáním stravy, s hygienou, se základními nákupy apod. Péči je třeba si předem domluvit s vedoucí služby Mgr. Lenkou Velebovou na tel. čísle 739 389 132 nebo osobně v kanceláři služby, která od dubna letošního roku změnila své sídlo – najdete ji v Předklášteří, na ulici Palackého 1191 (areál firmy HAKO).

Odlehčovací služba zastoupí po určitý čas (v době odpočinku, dovolené apod.) rodinu v péči o jejich blízkého. Ke klientům domů přijíždí pečovatelky a pomáhají s činnostmi obdobnými jako v případě pečovatelské služby. Návštěvy jsou ale čtenější, neboť služba musí zastoupit chybějící péči rodiny. Službu je možné domluvit u vedoucí služby Mgr. Pavlíně Markové na tel. čísle 730 849 253 nebo přímo v sídle služby na adrese Palackého 1191 v Předklášteří.

V případě potřeby mohou navštěvovat domácnosti pacientů také sestry **Domácí zdravotní péče**, které poskytují odbornou zdravotní péči – nejčastěji se jedná o převazy, odběry krve, ošetřovatelskou rehabilitaci a další. Tato služba je určena lidem, jejichž zdravotní stav neumožňuje osobní návštěvu lékaře, a domluvit ji je možné (na základě doporučení ošetřujícího nebo obvodního lékaře) u vrchní sestry Domácí zdravotní péče Bc. Lenky Müllerové na tel. čísle 736 523 684.

Důstojnou péči nevyčísitelně nemocným v závěru života poskytuje další ze služeb domácí péče – **Domácí hospic Porta Vitae**. Víceoborový tým (lékař, zdravotní sestra, sociální pracovník, psycholog a duchovní), dostupný 24 hodin denně, navštěvuje nemocné a jejich rodiny v přirozeném prostředí jejich domova. Cílem hospicové péče je zlepšit kvalitu života nevyčísitelně nemocných a zároveň být pečující rodině odbornou i lidskou oporou, aby péči o svého blízkého v domácím prostředí zvládla. Péči je možné domluvit s vrchní sestrou domácího hospice Mgr. Marcelou Kazdovou na tel. čísle 734 149 632 nebo osobně v sídle služby na nám. Komenského 145 v Tišnově.

Rodiny, které se rozhodly pečovat doma o své blízké, mohou využít také charitní **Půjčovnu zdra-**

votnických pomůcek, která nabízí k zapůjčení elektrická polohovací lůžka, chodítka, toaletní křesla, invalidní vozíky, sedátka na vanu apod. Pomůcky je možné zapůjčit na základě sepsání nájemní smlouvy na dobu neurčitou a není k tomu zapotřebí žádné doporučení od lékaře ani pojišťovny. Půjčovnu najdete v Tišnově na ulici Jungmannova 83 a domluvit zapůjčení je možné u vedoucí služby Lenky Weissové na tel. čísle 737 220 081.

V Tišnově najdete také ostatní naše služby. **Poradna Porta** poskytuje odborné sociální, právní a dluhové poradenství, **Charitní záchranná síť** poskytuje potravinovou a materiální pomoc lidem v akutní či dlouhodobé nouzi a **Nizkoprahové zařízení pro děti a mládež Klub Čas** nabízí podporu a prostor pro smysluplné trávení volného času dětem a mladým lidem ve věku od 9 do 26 let. Od začátku roku v Tišnově najdete nově také službu **Sociální rehabilitace**, v rámci které se lidé s lehkým nebo středně těžkým mentálním postižením učí dovednostem potřebným k běžnému životu (jde např. o nácvik nakupování, cestování, práci s mobilem, komunikaci s lidmi apod.). V nedaleké obci Skryje pak najdete charitní **Chráněné bydlení**, které poskytuje domov a péči až 11 klientům s mentálním postižením.

PROPOJUJEME OSAMĚLÉ LIDI S DOBROVOLNÍKY

Dobrovolnickému centru se již více než rok díky programu „Dobré srdce domů“ daří propojovat dobrovolníky s osamělými lidmi. Dobrovolník věnuje týdně vždy cca 2 hodiny svého času osamělému člověku, s kterým si společně třeba čtou, luští křížovky, procházejí se nebo si jen tak povídají. Pokud by i vás nadchla myšlenka stát se dobrovolníkem, nebo naopak víte o někom osamělém, kdo by návštěvu dobrovolníka uvítal, kontaktujte koordinátorku Dobrovolnického centra Katku Maláškovou na tel. 604 197 293.

Podrobnosti o všech charitních službách najdete na webu tisnov.charita.cz nebo na tel. čísle 545 220 773.

Marta Rémanová

Kája Miková má 14 let a je to zatím nejmladší host této pravidelné rubriky „Na soutoku“. Chodí do čtvrtého ročníku osmiletého gymnázia v Bystrci a s rodiči a bratrem Daliborem bydlí ve Veverské Bítýšce. Je držitelkou prestižního ocenění pro talentované děti. Milé je, že právě v oceněné oblasti, tedy v baletu, začínala Kája v naší ZUŠ ve Veverské Bítýšce.

Karolíno, vysvětli nám prosím, jaké ocenění jsi získala a za co přesně to bylo?

Letos na Nový rok mi bylo uděleno ocenění Zlatý oříšek. Je to prestižní ocenění pro výjimečné talenty mezioborově v rámci České republiky. Udílení cen Zlatý oříšek je slavnostní událost, kterou na Nový rok vysílá Česká televize. Setkáte se tam s geniálními matematicky, klavírními virtuózy, špičkovými sportovci... Takže jsem trošku zapochybovala, co tam vlastně dělám. Já jsem byla oceněna za kombinaci sportů balet a karate. Konkrétně za práci, dosaženou technickou úroveň a ocenění z mistrovských soutěží.

Z jaké konkurence jsi byla vybrána?

Přihlášeno bylo několik set dětí. Výběr probíhá postupně v kolech. Podmínkou účasti je věk v rozmezí 6 až 14 let.

Ovlivnila cena to, co děláš teď? Motivovala Tě k dalším tréninkům?

Ano, určitě. Naučila jsem se komunikovat. Akce je hodně medializována. Takže poskytujete rozhovory do rádia, televize, novin, časopisů, dětských časopisů, na internet (Seznam, Novinky), na různých akcích, v podmínkách je i účast na tiskové konferenci. Naučila jsem se víc si věřit a nebát se. To, že mě vybrala komise složená ze špiček v oboru, je trochu zavazující, takže se snažím pracovat ještě víc.

Důležitá je i podpora těch nejbližších. Jak Ti fandí Tvoje rodina?

Moje rodina je mi neustále oporou. Jenom „logistika“ mě a bratra je hodně náročná. Protože oba musíme stíhat hodně tréninků. Oba jezdíme na soutěže (bratr v oboru karate). Všechno to stojí čas, peníze a úsilí. K tomu se musíme stihnout i učít do školy. Některé dny

chodíme spát dost pozdě. Pak naštěstí existují i volné víkendy, kdy si odpočineme. Fandění ve smyslu „fotbalového fandění“ v baletu ani karate neznám. Hlavně karate má silnou etiku a halasné radování z porážky soupeře tam nepatří. Dobrý soupeř má svoji hodnotu.

Máš nějaký profesní sen o tom, čím bys jednou chtěla být?

Profesní sen... Poslední rok se intenzivněji věnuji tanci. Trénuji 5x týdně. Tančím klasický balet i moderní tanec. S tancem už jsem tak nějak propojená. Tanec je opravdu dřina. Ale zároveň je to pro mě odreagování a psychohygienu, když jsem smutná, tak se ze smutku vytančím. Ráda bych, aby můj budoucí život s tancem nějak souvisel, a v dnešní době se nabízí tolik možností... Vlastně jednu takovou „miniprofesi“ mám. Učím totiž tančit jednou týdně malé děti v chudčické Bambrelle.

Co Tě baví ve Tvém volném čase kromě tance?

Toho volného času moc nemám. Mým rodičům to vyhovuje, protože podle nich „...tak překlenu pubertu beze škod“. Pokud mám volný čas, tak jsem ráda s rodinou a kamarády. Teď před Vánoci určitě zajdeme do Brna na Zelňák na vánoční trhy, mám ráda ty tradiční trhy, s řemesly a koledami. Moc se těším na Vánoce, na kapra, dárečky, štědrovečerní pohádku, cukroví, lenošení. Zajdeme si do kostela na jesličky, plánujeme výlet na Vranov, taky se uvidíme s babičkou a dědečkem, strýcem Jarou, a vůbec rodinou.

Kde to máš v Bítýšce nejraději?

Mám ráda vycházky kolem Bílého potoka.

Děkuji za rozhovor a přeji hodně tanečních úspěchů.

A protože je to poslední letošní povídání „Na soutoku“, dovoluji mi popřát, ať vás nesou šťastné vánoční vlnky a v roce novém jste zdraví, spokojení a (za)milovaní.

Jarka Rozsypalová-Vykoupilová

Četnická stanice v našem městě byla založena před 130 lety

Pro většinu z nás je to doba zcela neznámá, a proto se vraťme do roku 1893 a nahlédněme do historie našeho městečka. Veverská Bytýška (pozn. autora: je zachován dobový pravopis) byla v té době součástí okresu Tišnov (Tischnowitz) nacházejícím se v Markrabství moravském, které bylo zemí Rakouska-Uherska. Nacházelo se na východ od Čech a bylo součástí zemí tzv. Předlitavska. Mělo rozlohu 403,6 čtverečných mil, podle novějšího výpočtu 22 231 km². Bylo ohraničeno na severu rakouským Slezskem a pruskou provincií Slezsko, na východě a jihovýchodě částí Maďarska, na jihu Dolním Rakouskem. Počet obyvatel Moravy byl 2 622 271. Složení obyvatel – moravsko-slovenské 71,7 %, Němci 27,6 %, Poláci 0,6 %. Náboženství – 95,4 % katolíci, 2,7 % protestanti, 1,8 % židé.

ROK 1893, JAK JE POPSÁN V BYTÝŠSKÉ KRONICE

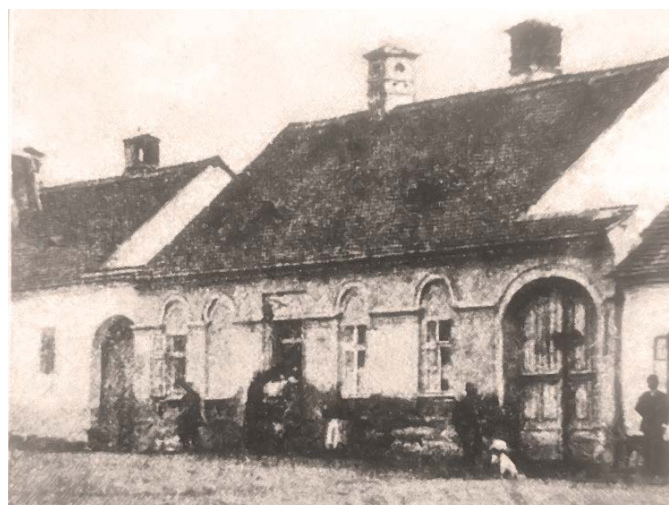
Vlastníkem panství veverského a hradu Veveří je od 23. září 1881 Mořic, baron Hirsch-Geuth. Koupil je za 912 000 zl. od dřívější majetnice Heleny, kněžny Ypsilanti.

Starostou Veverské Bytýšky je od roku 1890 Jan Kovář, I. radní Ludvík Baumann, II. radní Jan Lajcmann, III. radní František Vencovský, IV. radní Josef Pallas.

Obecní výbor pracuje ve složení: Jan Tejkal – mlynář č. 135, Ludvík Baumann – řezník č. 45, František Navrátil – rolník č. 12, Jan Lajcmann – rolník č. 18, Jan Perka – rolník č. 1, Jan Zicha – pekař č. 67 za první sbor, Jan Němeček č. 15, Ignác Srnec č. 40, Antonín Vohrabal č. 118, Dominik Klimeš č. 95, Josef Pachovský č. 93, František Vencovský č. 48 za druhý sbor, Jan Kovář – majitel realit č. 122, Josef Pallas – účetní Kontribučního fondu a dom-

Četníci Gendarmerie Regiment

První četnická stanice na ulici Dlouhá 6

kař č. 134, František Karmazín – lesní a souseď č. 81, Josef Martinec – obchodník a domkař č. 144, Antonín Kejda – stolař a domkař č. 166, Filip Dundáček – kovář a domkař č. 59 za třetí sbor.

Dle sčítání lidu roku 1890 žilo v té době v městečku 1 477 obyvatel. Dále pak 99 koní, 388 ks hovězího dobytka, 17 ovcí, 263 koz, 280 vepřů a v okolí bylo rozmístěno 97 úlů včel.

UDÁLOSTI ROKU 1893

V květnu 1893 bylo započato se stavbou hasičky, která se stala důležitým kulturním centrem naší obce. Stavbu prováděl Josef Pallas. Potřebné dříví poskytla lesní společnost ze singulárního lesa. Obec přispěla na stavbu částkou 1 400 zl. Stavba vyrostla na projektovaném místě vedle Peprlových u potoka (nyní zhruba v prostoru Hospody U Kocourků).

Zřízena byla zemská stravovna v domě č. 99 za roční nájemné 200 K. Jejím správcem je Josef Pallas, hospodářem Method Jelínek, později správcem Jan Švarc. Zrušena byla 1. dubna 1911. Ottův slovník naučný říká: „Stravovny jsou ústavy, v nichž po určité, přesně stanovenou dobu poskytuje se nejnütnější naturální podpora osobám, které nemajíce potřebných prostředků k výživě.“

17. září bylo ustanoveno, že dobytčí trhy se budou konávat na tržišti za mostem u silnice vedoucí do Chudčic. 22. října byly stanoveny tržní poplatky ve výši: z koně 10 kr., z krávy 15 kr., z jalovice nebo býčka 10 kr., tele pod rok, vepř, koza 5 kr., poplatky se budou vybírat na zaplacení zvěrolékaře a provoz. Na tržišti bude udržovat pořádek tržní komise ve složení: Jan Lajcmann, Josef Pachovský, Jan Váňa.

V Tišnově se konala okresní výstava. Naše městečko reprezentoval Tomáš Mytýzek s modelem Wattova stro-

Polní uniformy četnictva z doby první světové války

je a obrazy kreslené nadučitelem Dvořákem. Za vystavené věci dostal starosta Kovář uznání a medaili. Tomáš Mytýzek bronzovou medaili a Jan Dvořák čestný diplom.

ČETNICKÁ STANICE NR.3 EICHORN BITTISCHKA

Stanice byla zřízena 1. 4. 1893 v domě čp. 6 na Dlouhé ulici. Do roku 1898 byla obsazena jedním mužem četníkem/závodčím Josefem Prohsou, který byl prvním velitelem a sloužil ve Veverské Bytýšce do 1. 10. 1898. Posila přišla až v roce 1898, a to v osobě četníka na zkoušku Josefa Rychlíka. Dotyčný byl přidělen z doplňovacího oddělení v Brně.

Místní četnická stanice podléhala rozkazům okresního četnického velitelství v Tischnowitz (Tišnov), kde byl v té době (1. 5. 1880 – 1. 12. 1895) velitelem strážmistr Josef Bier. Okresní velitelství Tišnov podléhalo velitelství četnické stanice Nr.12 Brünn (Brno).

Strážní činnost

Zápisy o obchůzkách – strážní činnosti, trestné činnosti a doručování úředních zásilek se prováděly do Služební staniční knihy. První dochovaná je psána od 1. 8. 1918 a je uložena v okresním archivu v Rajhradě.

V katastru četnické stanice Eichhorn Bittischka postupně vznikaly čtyři kontrolní okruhy, v rámci kterých byla prováděna kontrolní služba.

Zatýkáni v karikatuře Bohdana Chlada

Obchůzkový obvod č. 1

Bytýška Veveří, Železniční stanice, Železniční zastávka Chudčice Na Hrázi, Kaple Chudčice, Čebínský kříž, Sentic, les Sokolí kóta 386, Sentická hájenka, Bytýška Vev.

Obchůzkový obvod č.2

Bytýška Veveří, Pohodný, Vrch kóta 316, Hájenka Klecker, Hvozdec, Kostivárna, Nový Dvůr, zámek Veveří, Bytýška Veveří Dolní mlýn, Bytýška Vev.

Obchůzkový obvod č.3

Bytýška Veveří, Kaolínová továrna, Kamenolom, Kopaniny, Holasice, Vrch kóta 406, Lažánky, Vápenky, Doly kaolínové, Bytýška Vev.

Obchůzkový obvod č.4.

Bytýška Veveří, Lažánky, Doly kaolínové, Maršov, Čížkův mlýn, Tavírna, Hálův mlýn, Prachárna, Bytýška Vev.

Další četnické stanice v politickém okrese Tišnov se nacházely v Deblíně, Doubravníku, Kuřimi, Lipůvce, Lomnici, Nedvědici, Tišnově, Uníně a Žďarci.

Feldw. Vlastimil Valášek

ČLÁNKY A TÉMATA

Lodní náhradní doprava za 303

V sobotu 7. 10. 2023 se na Brněnské přehradě uskutečnil 12. ročník běžeckého závodu „Vokolo prigli 2023“, který je jedním z největších běžeckých závodů na Moravě. No prostě Běžecký závod kolem našeho brněnského moře. Z těchto důvodů byla silnice Rakovecká uzavřena v obou směrech.

A právě v tuto sobotu se odehrála v našem městě zajímavá věc. Poprvé v historii lodní dopravy, mezi Brnem a Veverskou Bítýškou, byla tato využita jako náhradní doprava autobusové linky č. 303.

Vlastimil Valášek

Sv. Mikuláši je v brněnské diecézi zasvěceno dvacet kostelů

Svátek svatého Mikuláše (6. 12.) se stal tradicí, kterou si většina z nás spojuje s mikulášskou obchůzkou. Světec je uctíván jako patron námořníků, studentů a obchodníků. V České republice je mu zasvěceno 181 kostelů, kromě toho jich bylo kdysi osm zrušeno. Mezi zrušené patří i kostel na brněnském Náměstí svobody, kde je jeho půdorys vyznačen. V současnosti je kostelů zasvěcených sv. Mikuláši v brněnské diecézi dvacet. Ty nejbližší jsou ve Veverských Knínicích a Deblíně. Zajímavé je, že převážná většina svatomikulášských kostelů v českých zemích leží podél historických obchodních cest. Pokud jsou vyznačeny na mapách, jsou zřetelné liniovité útvary, které lze nepochybně interpretovat jako řetězce svatomikulášských kostelů, založených při zmíněných obchodních trasách. K nejvýraznějším patří linie vedoucí z Brna na západ, kde figurují kostely v Brně, zmíněných Knínicích a Deblíně, dále pak v Heřmanově a Velkém Meziříčí.

Radoslav Patočka

Ostrov tajgy v Sokolí

Reliktní bor je vzácný, specifický biot.

Asi tři kilometry proti proudu Svratky v prudkém zalesněném svahu lesa „Sokolí“ vystupují příkré skály, které jsou sporadicky porostlé nízkými a křivolakými borovicemi vyrůstajícími na skalních hranách a z puklin. Půda mezi slunci vystavenými skalisky je mělká, suchá a obsahuje jen málo živin. Extrémní podmínky jsou hlavním důvodem, proč se zde udržel zbytek (relikt) přirozeného lesa tvořený nenáročnou borovicí. Reliktní bory se začaly na našem území utvářet již od konce poslední doby ledové (10 000 – 8 800 let př. n. l.). Do dnešní doby se zachovaly reliktní bory na hranách říčních kaňonů, které lemují skalní výchozy velkých řek Vltavy, Berounky, Sázavy, Labe a Dyje. Skromné zbytky takového boru se zachovaly i vysoko nad levým břehem Svratky na skálách v „Sokolí“.

Příkré rulové skály nad levým břehem Svratky. Foto Alena Bartonková

V zastoupení dřevin doby ledové dominovala borovice a bříza s vtroušenou vrbou a osikou. Vlivem dalšího oteplení začala původní vegetace ustupovat a rozsáhle porosty obsadily konkurenčně silnější, převážně listnaté dřeviny. Následkem toho se původní bory v české přírodě udržely jen na extrémních stanovištích, jakými jsou osluněné skalní výchozy a balvanité svahy či sutě. Společenstva reliktních borů v současnosti pokrývají

Bory v Sokolí jsou plošně vyvinutým reliktem doby ledové. Foto Petr Matuš

jen nepatrnou část plochy dnešních lesů. Představují však významné lokality z hlediska výskytu ekologicky vysoce specializovaných druhů rostlin, mechů a lišejníků. Protože skály v Sokolí jsou tvořeny rulou, tedy kyselou horninou, není bylinný podrost příliš bohatý. Ale i těch několik druhů bylin – zvoněk broskvolistý, celík zlatobýl, pavinec horský či kakost krvavý – stojí za zhlédnutí. Zajímavá je i metlička křivolaká, drobná, vytrvalá tráva s dlouhými štětinovými listy. Má dva zvláštní lidové názvy – „hříšná tráva“ a „herba erotica“.

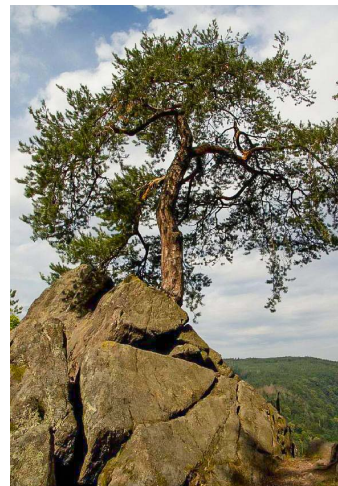
Vraťme se však k borovicím. Borovice lesní je dřevina s velmi širokou tolerancí k prostředí. Je-

diné, co nesnáší, je zastínění. Proto roste na suchých, minerálně chudých, písčitých, skalnatých místech nebo naopak na rašeliništích. Není konkurenčně silná, proto ji nenalezneme na stanovištích bohatých na živiny, kde je vytlačována zdatnějšími druhy. Velkoplošně roste pouze na kyselých substrátech v pískovcových skalních městech a na vátých písčích „moravské Sahary“ mezi železničními stanicemi Rohatec a Bzenec-Přívoz v délce 5,5 km. Tamní borovice jsou statné stromy dosahující výšky kolem 15 metrů. Zcela jiný vzrůst mají borovice v reliktních borech. Nedostatek vláhy a vítr způsobují, že rostou velmi pomalu, krouť se do bizarních tvarů a dosahují jen nízkého vzrůstu. Obdivuhodné je jejich stáří. Borovice na fotografii Petra Matuše má podle odborníků 300–400 let! Nevelké místo na skalách Sokolí může skvěle konkurovat rozsáhlejším reliktním borům na skalnatých a příkrých stráních zaříznutých údolí řek Jihlavy, Oslavy, Rokytné a Dyje, stejně jako reliktním porostům v pískovcových skalních městech. Chcete-li zažít osobitou atmosféru severské tajgy, nemusíte cestovat daleko. Malý ostrůvek reliktního boru v Sokolí se jí velmi podobá.

Radoslav Patočka, Vlastimil Valášek

Kmeny borovic bývávají často spirálovitě stočené. Foto Petr Matuš

Borovice v Sokolí mohou být staré 300–400 let

Listopadová polární záře

Nebe nad Českou republikou zaplavila v neděli 5. listopadu po setmění polární záře. Pozorovali ji obyvatelé z různých částí země, které zaujala intenzitou a pestrou paletou mnoha odstínů rudé. Záře byla dobře pozorovatelná zejména z Uherskohradištska, Ostravska, Zlínska a jihozápadní Moravy. V našich zeměpisných šířkách se jedná o vzácný světelný jev, odehrávající se vysoko v atmosféře (80–150 kilometrů) a je důsledkem přímého zásahu Země oblakem nabitých částic ze Slunce. Zatímco v polárních oblastech jsou záře celkem běžné, v nižších zeměpisných šířkách je jejich výskyt vzácný a málo intenzivní. První listopadová neděle byla

výjimkou. Nad Veverskou Bítýškou panovala malá oblačnost a ti, kteří měli volný výhled nad severní obzor, mohli nejen sledovat doslova světelnou show, ale také ji vyfotografovat. Naprosto bezkonkurenčně se to povedlo paní Pavlíně Marsalové. „Nedělní polární záře byla nezvykle intenzivní, byla vidět z území Česka i Slovenska, ovšem jen místy, neboť pozorovací podmínky na mnoha místech omezila nebo i znemožnila hustá oblačnost,“ uvedli odborníci z České astronomické společnosti. Nad naším městem byla oblačnost naštěstí jen velmi slabá a polární záře se objevila v plné nádheře.

Radoslav Patočka

Výrazná polární záře nad naším městem v neděli 5. 11. ve 21:30 hod. Foto Pavlína Marsalová

K tradicím českých Vánoc patří i jmelí

Podle českého kněze, literáta a historika Bohuslava Balbína (1621–1688), nejvýznamnější osobnosti českého baroka, se snítka jmelí stala oblíbenou součástí vánoční dekorace v českém prostředí počátkem 17. století. Stálezelený polocizopasný keřík rostoucí v korunách mnoha druhů jehličnatých i listnatých dřevin byl záhadou už pro Kelty. Proč roste na stromech? Mají to na svědomí nadpřirozené bytosti? Padají snad semínka z nebes? Otázek bylo mnoho a odpověď žádná. Legendy tvrdí, že Keltové nakonec usoudili, že tajemný keřík s kožovitými listy je nějakým vyslancem pohanských bohů, odřezávali je v době zimního slunovratu zlatým nožem či srpem a zavěšovali ve svých příbytcích. Věřili, že jim po celý rok přinese štěstí, zdraví i lásku.

Dnes víme, že jmelí bílé je poloparazitická rostlina, která nutně potřebuje svého hostitele (strom), ale neobírá ho o vše. Zvláštěně přeměněnými kořínky proniká borkou až do dřevní části cévních svazků a bere z nich vodu a minerální látky. Jako epifyt, tedy organismus rostoucí na jiné rostlině, má dokonalou strategii rozmnožování. K tomu slouží lepkavá látka pod slupkou zralých bobulí, která přilepí semena na větve. Plody jmelí na podzim a v zimě pojdávají drozdiví ptáci a lepivou látku i se semeny rozšiřují po větvích. Klíčení jmelí trvá něko-

lik měsíců, během kterých rostlinka žije ze svých zásob – proto jsou semena poměrně velká a plná škrobu. Jmelí se dožívá až čtyřiceti let a jeho vidličnaté větve tvoří články – co článek, to jeden rok růstu, což je snadnou pomůckou k určení stáří rostliny. Jmelí podobná rostlina vyrůstající na dubech je ochmet evropský. Tento opadavý keřík dorůstá větších rozměrů, má žluté bobule a na rozdíl od jmelí má opadavé listy.

O snítce jmelí jsou četné zmínky i v krásné literatuře. O jmelí píše Jakub Arbes v povídce *Štědrý večer* bratří Mánesů. Jmelí v souvislosti s Vánocemi zmiňuje Jan Neruda v *Romanci štědrovečerní* i jeho současník Ignát Herrmann v povídce *Jmelí*. Herrmannova povídka zdůrazňuje čistotu, pořádek, teplo symbolizující domov a rodinné zázemí, především však duchovní rozměr Štědrého dne. Stručný vstup do české „vánoční“ literatury je možné uzavřít slovy Karla Čapka, který ve svém *Kalendáři* píše: „Jmelí je čaromocné a tajemné bejlí, jehož magickým posláním je přinášet štěstí.“

PŘEJEME VŠEM OBČANŮM NAŠEHO MĚSTA POŽEHANÉ VÁNOCE PLNÉ DUCHOVNÍHO SVĚTLA A ŠTĚSTÍ, JEŽ JSOU ZASTOUPENY I VĚTVIČKOU JMELÍ.

REDAKČNÍ RADA ZPRAVODAJE

Vánoční koncert

TIŠNOVSKÝ KOMORNÍ ORCHESTR

pátek 5. ledna 2024 v 19 hodin
KOSTEL SVATÉHO JAKUBA
VEVERSKÁ BÍTÝŠKA

Základní škola Veverská Bítýška
&
Asociace školních sportovních klubů při ZŠ Veverská Bítýška

Školní ples

vstup pouze ve společenském oděvu

Kdy: v sobotu 27. ledna 2024 od 20 hodin

Kde: v sále Kulturního domu ve Veverské Bítýšce

K poslechu a tanci hraje skupina Partyleaders.

Těšíme se na Vás

NABÍZÍME MOŽNOST INZERCE A REKLAMY VE ZPRAVODAJI MĚSTA

1/1 strany (182×258 mm)	3 500 Kč
1/2 strany (182×127 mm)	1 750 Kč
1/4 strany (88×127 mm)	900 Kč
1/8 strany (88×61 mm)	500 Kč

Objednávky a informace: Anežka Dvořáková,
Městský úřad Veverská Bítýška, tel. 549 420 397,
matrika@veverskabityška.cz

Uzávěrka dalšího čísla: 29. února 2024.

Městská knihovna Veverská Bítýška

- ▶ literatura pro děti, mládež i dospělé
- ▶ časopisy
- ▶ zápůjčky z výměnných fondů

V přízemí městského úřadu

Provozní doba :

Pondělí 8:30–12:00, 13:00–17:00

Středa 8:30–12:00, 13:00–18:00

Pátek 8:30–12:00, 13:00–17:00

1939–1945 VE VZPOMÍNKÁCH OBYVATEL VEVERSKÉ BÍTÝŠKY

Nová kniha je k zakoupení na
Městském úřadu Veverská Bítýška
a v Městské knihovně.

190 Kč

REALITY SEDLÁKOVÁ

REALITY SEDLÁKOVÁ

– VÁŠ SOUSED V REALITÁCH

18 let zkušeností v oblasti realit

POTŘEBUJETE PRODAT DŮM, BYT,
CHATU NEBO JINOU NEMOVITOST?

**Obrat' se na makléře znalého
Vaší lokality.**

- právní servis pro prodávající zdarma – kupní smlouvy, návrhy na vklad, listy vlastnictví, výmaz věcných břemen, darovací smlouvy apod. (zdarma také veškeré poplatky na katastrálním úřadě)
- právní servis pro pronajímatele zdarma – nájemní a podnájemní smlouvy, předávací protokoly
- finanční poradenství – hypoteční úvěry, pojištění apod.
- ocenění nemovitostí (dědické řízení, tržní ocenění apod.), znalecký posudek
- zajištění průkazu energetické náročnosti budovy (PENEB)
- příprava nemovitostí k prodeji a jejich prezentace – profesionální fotografie a videa i za pomoci dronu, home staging, 3D projekce a skenování, inzerce na realitních portálech
- úklid, vyklízení a stěhování

tel.: +420 604 737 200

e-mail: info@reality-sedlakova.cz

www.reality-sedlakova.cz

SERVIS a OPRAVA NOTEBOOKŮ a POČÍTAČŮ

Diagnostika ZDARMA! Vyzvednutí u Vás.
Rozumné ceny, rychle a spolehlivě,
25 let praxe.

Bednář, tel.: **608 880 107**

PŘISTAVENÍ AŽ K VÁM DOMŮ

PŮJČOVNA - DODÁVKA L2H2
MINIBAGR, PRÁCE MINIBAGR 0,8 t.
ZAHRADNÍ RIDER
AUTODOPRAVA

☎ **603 411 014** ✉ pujcovna.bityska@seznam.cz

Veterinární ambulance

Dlouhá 48 (u kostela), Veverská Bítýška

VETERINÁRNÍ SLUŽBY:

veterinární ošetření a konzultace, očkování,
čipování + pet-pasy, odběry krve, veterinární diety,
mikroskopické vyšetření, **NOVĚ** sonografické
vyšetření břicha (březost, močové kameny...)

MOŽNOST VÝJEZDU K CHOVATELI

Ordinace je zapojena do kastračního
programu koček KasProCat.

CENTRUM PÉČE PRO PSY A KOČKY:

Prodejna chovatelských potřeb a krmiv
Koupání a stříhání psů na objednávku
(přednostně v pondělí dopoledne, případně v sobotu dopoledne)

Ordinační a prodejní doba:

pondělí až pátek
14:00–17:00 hodin

telefon: 541 216 022 (14–17 hodin)
mobil: 602 510 008 (17–22 hodin)

AAABYTY.CZ
BYTY • DOMY • POZEMKY

Mgr. Jiří Hrdina **AAAByty.cz**

osobní poradce
v realitních službách

- 12 let praxe v oboru a více než 250 prodaných či pronajatých nemovitostí
- zprostředkování prodeje bytů, domů, pozemků
- aukce nemovitostí
- **výkup nemovitostí i spoluvlastnických podílů**

telefon: **601 560 217**

e-mail: **jiri.hrdina@aaabyty.cz**

V Zahradách 798
664 71 Veverská Bítýška

Nebojte se zeptat!